

Sporazum med Poljsko in Rusijo

Oblubili sta si medsebojno pomoč na Baltiku in v Gdansk — Triurna konferenca v Moskvi — Premikanje nemških čet na vzhodu — Italijanski tisk o Poljski: Pot po stopinjah Češkoslovaške — Godlja 35 milijonov najrazličnejših narodov

VARSAVA, 16. junija. Agencija Reuter poroča: Odnosaji med republiko Poljsko in sovjetsko Rusijo so bili v zadnjih dneh od obeh diplomacij tako izpopolnjeni, da sta si obe vladi že zajamčili, da bi nastal za Poljsko casus foederis (obveza zavezniškega sodelovanja), ako bi bil kakor koli porušen status quo baltskih držav (Estonije, Letonske in Finske), narobe pa tudi za sovjetsko Rusijo casus foederis, ako bi bil kakorkoli porušen status quo (sedanji položaj) v Gdansk ali v Litvi. Po priključitvi Klaipede k Nemčiji se je razmerje Litve do Poljske temeljito spremenilo in vlada sedaj med obema sosednjima državama najbolj prijateljsko razmerje. S tem sporazumom sta Poljska in sovjetska Rusija prehiteli angleško-francosko-ruska pogajanja za vojaško sodelovanje v primeru vojne.

POGAJANJA V MOSKVI
MOSKVA, 16. junija. Včeraj dopoldne so konfirirali angleški veleposl. Seeds, francoski veleposlanik Naggyar in mr. William Strang dopoldne najprej sami, dopoldne so se pa sešli na prvo konferenco s predsednikom sovjetske vlade in zunanjim ministrom Molotovom. Konferenca je trajala cele tri ure in se je je vdeležili tudi pomočnik zunanjega minist. Potemkin. O konferenci ni bilo izdano nobeno poročilo in Strang je izjavil časnikiarjem na vprašanje o poteku samo to, da se bo danes nadaljevala.

DODGODKI NA SLOVAŠKEM
LONDON, 16. junija. Reuter poroča: Po soglasnih poročilih in informacijah postaja položaj v razmerju med Nemčijo in Poljsko znova napet. Po teh informacijah so Nemci zbrali v zadnjih dneh na severnem Slovaškem pol milijona vojakov različnih bojnih formacij, pošiljajo pa tja tudi še neprenehoma nove. Vrhov-

no poveljstvo teh čet je v Kustrinu, ki leži 80 km. od poljske meje. Prav tako se vrši zbiranje nemških čet tudi na češko-poljski in nemško-poljski meji, zlasti v smeri proti Poznanju in Pomorjanskemu.

ODREDBE NA ČEŠKEM
Po vestih iz Prage je bil izdan včeraj s strani nemških vojaških oblasti generalni direktivna državni železnice v Pragi in Brnu strog nalog, da se morajo zakuriti vse razpoložljive lokomotive in držati v stalni pripravljenosti. Isto časa je bil izdan ukaz, da morajo ostali vse ceste, ki vodijo proti vzhodu, posebno cesta Praga - Brno rezervirane samo za vojsko in je vsak civilni promet po njih prepovedan. Povsod se opaža močno premikanje čet proti vzhodu. Čete se zbirajo tudi ob madžarski meji. — Prav tako prihajajo nemške čete v Bratislavo, a opažajo se tudi oddelki italijanske vojske. S češko-poljske meje so bili odstranjeni vsi češki policijski in carniški

organi, da bi se preprečili nadaljnji beg Čehov in Slovkov na Poljsko. Iz Berlina pa te vesti zanikujejo in pravijo, da so izmišljene.

VAJE V SIEGFRIEDOVI ČRTI
BERLIN, 16. junija. Nemško vojni ministerstvo je včeraj objavilo, da se bodo pričele te dni velike vojaške vaje vzdolž vseh zahodnih obmejnih utrd, tako imenovane Siegfriedove obrambne črte, ki bodo trajale več mesecev. Zasedena bo vsa zahodna meja od Švice mimo Francije in Belgije do Holandije. Namen vaj je po tem poročilu privaditi čete na življenje v utrdah.

PREGANJANJA NEMCEV
BERLIN, 16. junija. Preganjanje Nemcev na Poljskem se nadaljuje, prav tako tudi zaplenjevanje nemške lastnine. Zaplenjenih je zopet več nemških domov in nemških delavskih hiš. Zaplenitev se je izvršila brez navedbe vzroka. V Tarnobrzegu so bile zaprte in zapečatene vse poslovalnice nemških društev, konzumov in ustanov.

ITALIJANSKI TISK O POLJSKI
RIM, 16. junija. Sedaj razpravlja tudi italijanski tisk o divljanju brezmejnega poljskega šovinizma. »Giornale d'Italia« imenuje poljsko postopanje megalomanstvo. »La Tribuna« pa piše, da je prevzela Poljska sedaj pod angleškim vodstvom vlogo nekdanje Češko-Slovaške in pravi, da bo, ako se pravčasno ne ustavi, tudi enako končala. Godlja 35 milijonov ljudi najrazličnejših narodnosti še ne more tvoriti veselje.

Zapiski

Jakov Zaharjevič Surič

V pogajanjih med Anglijo in Francijo na eni ter sovjetsko Rusijo na drugi strani, ki se vlečejo sedaj že tretji mesec in katerih končna usoda se bo odločila najbrže

te dni, ob priliki obiska posebnega odposlanca angleške vlade, mr. Williama Stranga v Moskvi, igra ves čas poleg sovjetskega veleposlanika v Londonu, Majskega, posebno vlogo tudi sovjetski veleposlanik v Parizu, Jakov Zaharjevič Surič. Kakor francoski vladi sami, ki ima z Rusijo že od prej zavezniško pogodbo, tako pripada tudi veleposlaniku Suriču vloga posredovalca. Surič je bil rojen l. 1881. in se je mlad pridružil boljševiški gibanju, zato je dobil po revoluciji l. 1917. važne diplomatske misije. Bil je najprej poslanik sovjetske vlade v afganistanski prestolnici Kabul, nato l. 1923. v Ankari v Turčiji, l. 1934. veleposlanik v Berlinu, nato je pa bil kmalu po zmagi narodnega socializma v Nemčiji premeščen v Pariz.

Preročanstvo »Libuše«

Pred dnevi so peli v češkem narodnem gledališču v Pragi opero »Libuše«. Ob tej priliki je prišlo do patriotskih manifestacij. Zaključno preročanje Libuše, »da bo češki narod slavno preživel vse strahote peka«, je sprejelo občinstvo z velikanskim navdušenjem. Aplavz je trajal nepretrgano četrte ure, orkester opere je medtem odigral češko narodno himno. (Novosadski »Dan«.)

»Novo čudo na Visli«

Poljski finančni minister je pred dnevi naglasil, da je »voja brez voine« prav tako nevarna kakor prava vojna z bombami, plinom in podmornicami. V tej volni zmaga tisti, ki se na zunanji strani z močnim orožjem, na znotraj pa dela v miru daje. Narodna zavest o poljskih življenjskih pravicah je ustvarila novo »čudo na Visli«. Ves poljski narod stoji složno pripravljen na boj.

Slovaška in panslavizem

Glavni poveljnik Hlinkove garde, Mach, je nedavno govoril o panslavizmu. Poudaril je, da je bila Slovaška zapuščena od Slovanov v najtežjih dneh. Slovani so celo bili tisti, ki so v usodnih trenutkih hoteli Slovaško uničiti. Slovaški narod se mora zahvaliti Nemčiji, da ima svojo samostojno državo. Zato naj Slovaki ne nasedajo Beneševi propagandi, ki zdaj s slovaškimi gesli agitira za razbitje Slovaške. (Slovak Press.)

Procesije so vedno manjše

V Aachenu ob Renu so bile vsako leto veličastne procesije Rešnjega Telesa. Letos so jo iz prometnih vzrokov prestavili v predmestne četrti, iz istih razlogov ni bilo dovoljeno potresati ceste. Prej je bil velik oltar postavljen pred mestno hišo, zdaj za poslopjem. Enako je tudi po drugih nemških mestih. Oblastva se sklicuje na ministrsko odredbo iz l. 1936, ki pravi, da procesije, romanja in pogrebi ponekod ovirajo promet in jih je treba prenesti v stranske ulice. Tudi je vojaškim osebnostim, uradnim zastopnikom, predstavnikom bojevnih udruženj in gasilcem Rajha prepovedano sodelovati na procesijah, piše po holandskem katoliškem listu »Maasbede« zagrebška »Hrvatska straža«.

Položaj na Vzhodu postaja nevaren

Blokada angleške koncesije v Tjencinu se spreminja v odkrito sovražnost — Pred blokado koncesije v Sanghaj — Angleška vlada še ni izdala ukrepov o represalijah

TIENCIN, 16. junija. Japonci so včeraj ves dan najstrože izvajali blokado angleške koncesije in vzele na piko zlasti Angleže. Vse Angleže, ki so jih pustili v koncesiji ali iz nje, so jih preiskali pod prevežo, da iščejo »ilegalno« valuto. Ko so pričeli Angleže pri preiskavi celo stlačiti, bi bil nastal skoraj nevaren incident, ker se je pričela okoli njih zbirati množica Kitajcev, ki so se sovražno bližali japonskim vojakom. Modremu nastopu angleške vojske se je pa posrečilo množico razpršiti in preprečiti incidente, ki bi bili Japoncem zelo dobrodošli. Angleški generalni konzul je takoj nato vložil oster protest pri japonskem vojaškem poveljstvu in zahteval, da Japonci prenehajo s telesnim preiskovanjem. Včeraj so se pojavili tudi letaki, ki napovedujejo za danes vkrakanje japonske vojske v koncesijo. Ker so Angleži postavili opazovalce tik zraven japonskih kontrolnih postaj, so poslali Japonci pred koncesije tri tanke, dočim so Angleži namerili proti Japoncem strojnice. Japonci listi pišejo da danes skrajno hujšaksko in pravijo, da so tuje koncesije na Kitajskem gnezda komunizma in kuomintang, pastji za ubijanje Japoncev ter uničevanje japonske trgovine in valute. V koncesiji sami povzročajo največje skrbi pomanjkanje živil. Japonci uradno sicer niso prepovedali dovzo mesa in zelenjave, toda kitajski trgovci in branjevalci, ki so ta posej opravljali, so izostali, ker se očito boje, da jih Japonci

ne bi označili kot prijatelje Angležev in sovražnike Japoncev.

BERLIN, 16. junija. Po vestih iz Tokija je mogoče že tekot jutrišnjega dneva pričakovati blokado tudi angleške in francoske koncesije v Sanghaj, ker so se Japonci prepričali, da blokada v Tjencinu Angleže in Francije še ni prisilila do sprejembe politike na Daljnem vzhodu. Ako se to zgodi, bi se položaj močno poostiril in bi izbruhnil odkrit spopad. Japonci se zavedajo nevarnosti svojega početja, toda politika Angleže in Francije je taka, da jo je treba spremeniti, sicer ostanejo vsi japonski napori na Kitajskem brez uspeha. Zato zahteva Japonska popolno revizijo angleške in francoske politike in podreditve koncesij Japonski.

LONDON, 16. junija. Včeraj so bili poklicani v ministrsko predsedstvo strokovnjaki trgovinskega ministrstva. Na poučenem mestu izjavljajo, da so poročali o gospodarskih ukrepih, ki jih pripravljajo kot represalije proti Japoncem. Ti ukrepi bodo zadali japonski trgovini občuten udarec. Prav tako so se sešli ministri za domovino in visoki komisarji za domovino na izredno konferenco, da pripravijo vse potrebno za oster nastop proti Japoncem. Na včerajšnji seji poslanske zbornice za Chamberlaina in njegove poslance opozicije in večine, kaj namerava vlada ukreniti na Daljnem vzhodu, dejali, da je včeraj angleški veleposlanik v Tokiu vlo-

žil pri japonski vladi nov, ostrejši protest proti blokadi koncesije v Tjencinu. Ako se bo pa izkazalo, da ima japonsko postopanje daljnosežnejše namene, ne bodo tudi druge vladne ni manj prizadete kakor angleška. Položaj je izredno težak, vendar za enkrat še ni pripravljen povedati, kakšni protukrepi se bodo uporabili. Ako se bo vlada prepričala, da se japonska vlada identificira z japonskimi vojaškimi oblastvi v Tjencinu, bodo ukrepi izredno resni.

WASHINGTON, 16. junija. V zvezi z dogodki v Tjencinu je bil včeraj zunanji minister Hull pri Rooseveltu. Zunanje ministerstvo presoja položaj zelo resno in je stalno v stiku z Londonom in Parizom. Vendar angleška in francoska vlada še nista izročili predloga za skupni nastop. Vsekakor je del vojnega brodovja USA pod poveljstvom admirala Yarmoutha pripravljen, da na dano povetje odpluje v Tjencin.

Državna banka podrejena Hitlerju

BERLIN, 16. junija. Danes je izšel uradni list, ki določa, da odstet dalje ne tvorijo več podlaga za kritje nemške marke zlato, temveč delovna sila nemškega naroda. Državna banka prehaja pod osebno vodstvo Hitlerja. Dividende se znižajo od 8 na 5. Tujci ne morejo posedovati akcij.

Maribor, 16. junija.

Malo je narodov na svetu, ki bi mogli v kratki dobi svoje samostojnosti s tolikim ponosom potegniti črto pod razveseljivo bilanco preroke ljudske tvernosti, kakor vprav Finci. Mala država je to, pa velik narod, skromna je njena zgodovina, toda velik njen zgled.

Dežela tisočerihi jezer, zemlja, ki se pod razmeroma težkimi pogoji za človeka izkazuje visoko na severu v prelestnem daljnem odsevu čarobnega polonoga sonca, je odprla marljivemu ugrofinskemu plemenu na temnem prostoru svojega juga toliko krepke samoderne opredelitve, da smo v poslednjih dneh znova čuli odločen glas njenih predstavnikov: Nočemo garancij! V miru in neodvisnosti hočemo uživati zrak pod svobodnim soncem!

Kar je bilo obrobni dežel v sklopu nekdanje carske Rusije, je imela Finska med njimi najzanimivejša lica. Sedem sto let je delila usodo sosedne Švedske in naveličana dolgotrajnih bojov se je leta 1809, vključila v takrat oblikujočo se evrazijski imperij velike Rusije. Demokratični car Aleksander I. je razumel težnje finskega naroda in pustil ljudem avtonomijo z edino izjemo suverenitete. Življenje v Finski se je tedaj temeljito razlikovalo od avtokratskega režima v ostali Rusiji.

Ko je kasneje car Aleksander III. pozikalal vzeti Fincem svobodo, je tja do prvih let vladanja Nikolaja II. na pragu našega stoletja nastopila za Fince doba težke preizkušnje. Vsi naporu rusifikacije, preganjanja v množicah in zapiranje v ječe pa niso mogli zlomiti odpora narodovega ponosa. Boj za svobodo se je prenesel na ustavna tla, finski rodoljubi so nastopili z iskrenostjo in odkritostjo, ki sta glavni lastnosti teh severnih kraljev.

Po zlomu carizma je morala Finska vse do l. 1919. prebiti težke notranje boje. Dokončno ustaljena se je v okviru republiške ustave naglo povzpela med napredne države Evrope in v okviru Zveze narodov glede Alandskih otokov in Karelije krepko uveljavila svoj glas. Odkar ji je Rusija l. 1920 odstopila teritorij Petsamo na severu, so se uredile finske meje, naslonjene po večini na obale Ledenege morja. Botniškega in Finskega zaliva. V neposredni sosesčini z Rusijo in Švedsko se je mlada republika spretno izogibala vseh nevarnih spletk na področju Baltskega morja.

Geopolitično pripada Finska obnemem s Švedsko in Norveško skandinavskemu bloku. Njena površina, nekaj večja od Velike Britanije, zavzema dve tretjini Francije. Jezerska in rečna plovstva ugrajba 44.852 km² suhe zemlje, globoko v notranjost zarezana jezera in reke pa nudijo prebivalstvu glavni vir dohodkov za produkcijo električne struje, splavljanje lesa in ribolov.

Južna obala Finske, na katere otoku leži najsevernejše mesto sveta, bela prestolnica Helsinki, tvori s sosednjim nabrežjem Estonske zaporna vrata za edini morsk izhod ogromnega ruskega zaliva na Baltik. Ponosna finska trdnjava Suomenlinna (Sveaborg) na jugu prestolnice, je pravi »Gibraltar severa«, ki obvlada razmeroma tesno tiste do litemn-grajskega pristanišča.

Finska, zemlja s starinskimi vasmil, srednjeveškimi gradovi in moderniziranimi mesti, z ostanki nekdanjega verskega mistizma, prepletena z legendarno lepoto severne prirode, bo kmalu nudila kruha in dom štirin milijonom fizično krepkih, visokorastlih ljudi. Narodi v srednji in južni Evropi, ki se ponajša s staro kulturo, prirodno neprimerno blažimi pogoji za obstanek, bi se morali vprav od Fincev naučiti, kako ponosni so lahko rodovi na svojo narodno kulturo. Mehak, toda energičen finski rod je imel vselej velik smisel za intelekt in umetnost. Zacetela je njihova književnost, vseučiliška mladina dviga visoko prapor narodne zavesti, duh moderne socialno preustrojene države je prešel finski delavni sloj, sportniki so ponosili ime domovine v veliki svet. Na kratko — v vsakdanjem in političnem življenju Evrope se je uveljavil na obalah tisočerihi jezer narod, ki je svoje azijsko pokolenje vzgel v pozabljene, s svojim demokratičnim, predvsem socialnim redom pa daleč prekosil v fevdalni jarem še zme-

Madžarska pred prevratom?

ZASKRBLJENOST V BUDIMPEŠTI ZARADI MEDNARODNEGA POLOŽAJA. REŠITEV DRŽAVE S POMOČJO AVTORITARNEGA REŽIMA.

BUDIMPEŠTA, 16. junija. Tu se z veliko zaskrbljenostjo zasleduje razvoj dogodkov na severnih mejah Madžarske. Prvič se tudi javno priznava, da je bila s strani Berlina stavljena Madžarski zahteva po carinski zvezi z Nemčijo in predlog, da se madžarska vojska podredi nemškemu poveljstvu. S tem v zvezi je

treba tudi tolmačiti Horthyjev prestolni govor. Zaradi zunanega in notranjega položaja se zato pričakuje, da bo parlamentarni režim zamenjan za avtoritarne pod osebnim Horthyjevim vodstvom. Namen tega režima naj bi bil preprečiti fašistični prevrat in obvarovati državo pred popolnim tujim vplivom.

Gafencov obisk v Atenah

KOFNERIAL JE VČERAJ Z METAXASOM. DANES PA BO SPREJET PRI KRALJU. OSTRA GRAJA NEMŠKEGA LISTA.

ATENE, 16. junija. Na povratku iz Ankare je romunski zunanji minister Gafencu včeraj popoldne došel v Atene. Z ministrom, predsednikom Metaxasom je imel takoj po prihodu dalje časa trajajoč razgovor. Danes bo Gafencu sprejel grški kralj. Sinoči pa je Metaxas priredil Gafencu slavnostno večerjo, na kateri je romunski zunanji minister dejal, da se zahvaljuje za predsednikov pozdrav in da se priključuje njegovim ugotovitvam o tesnem grško-romunskem prijateljstvu ter tudi on naglašal neomajno solidarnost Balkanske zveze. Ako naj bi stavili to

zvezo pod zaščito kake gore, bi jo stavili na vzhodni Olimp, ki varuje Grčijo že tri tisoč let. Ankarški razgovori so ugledili pot za dosegajoč ciljev, za katerimi stremi tudi Grčija in Romunija.

BERLIN, 16. junija. »Deutsche Allgemeine Zeitung« napada postopanje romunskoga zunanjega ministra Gafencu zaradi njegovega pravkar zaključenega obiska v Ankari ter se sprašuje, kako je mogoče spraviti v sklad angleško-turški pakt in zatirano nevtiralno Balkansko zvezo.

Angleški poročevalski urad

NAMENJEN BO PREDVSEM TUJNI IN BO POPRAVLJAL NAPACNE TUJE VESTI O ANGLEŠKI POLITIKI

LONDON, 16. junija. Chamberlain je včeraj v parlamentu objavil ustanovitev novega urada pri Foreign Office. Ustanovljen je tako imenovani poročevalski urad za tujino (Foreign Publicity Department), ki mu bosta pridružena British Council, poluradna institucija, ki goji kulturne stike s prijateljskimi narodi in poročevalska služba BBC v tujih jezikih v angleškem radiu. Novi urad bosta vodila državni podtajnik za zunanje zadeve Buttler in lord Perth. Oskrboval bo poročevalsko službo izven Anglije, posebno v pre-

komorskih deželah in kolonijah, dočim bo dosedanja poročevalska služba v Angliji sami še nadalje pridržala angleškega tiska. Za enkrat se ne bo ustanovilo samostojno informacijsko ministrstvo, kar bi se pa v primeru vojne takoj zgodilo. Notranji minister Sir Samuel Hoare je v tem pogledu že izdelal podroben načrt. Novi urad nima nikakor namena, baviti se s kako propagando, marveč bo popravil napadne vesti o angleški politiki v tujini.

Anglija je pripravljena

LONDON, 16. junija. Minister za koordinacijo narodne obrambe je v lordski zbornici izjavil, da še nikoli niso bili obrambni načrti Anglije tako temeljito izvedeni, kakor danes. Obramba se lahko takoj spremeni v nenaden napad. Spionazna služba »Intelligence service« je izpolnjena in pripravljena.

Amerika terja od Nemčije 50 milijonov dolarjev

WASHINGTON, 16. jun. Vrhovno ameriško sodišče je prijavilo odškodninsko zahtevanje proti Nemčiji v višini 50 milijonov dolarjev. Tolk škodo so povzročili nemški agenti, ki so v l. 1916-17. poglani v zrak ameriške municijske tovarne. Denar bodo zasegli iz nemških doborodmetij pri washingtonski vladi.

Angleški krediti Poljski

LONDON, 16. junija. Vodja poljske finančno-vojaške delegacije, polkovnik Koc, je bil včeraj sprejet od angleškega finančnega ministra. Namen teh pogajanj je, dobaviti Poljski vojni material, posebno težko artiljerijo in letala, dalje dobavo surovin in finansiranje v obliki kreditov.

14 LET ZA UBOJ

Maribor, 16. junija.

Ob pol eni uri je okrožno sodišče obsodilo na 14 let težke ječe in na trajno izgubo državljanstva pravico 27-letnega delavca Fr. Preaca iz Krčevine, ker je ubil v Vinarjih na velikoonoči ponedeljek Ferd. Milariča. Poročilo o razpravi prinesemo jutri.

rom vprežene, razredno diferencirane rojake svetofetanske kroge v zibelki Podonavja.

Ko v teh dneh diplomatske igre Evrope znova stopa Baltik v ospredje, prihajajo državice na njegovih vzhodnih obalah v politične klešče. Geopolitična nujnost za versko zeleno mizo jih je priključila v življenje, prirodna stvarnost pa zakoreninila med narodom. V vsej

Slovo od Amerike

HALIFAX, 16. junija. Sinoči sta se angleški kralj in kraljica vkrcala na prekoceanski parnik »Empress of Britain«, ki je odplul iz Halifaxa v spremstvu dveh kanadskih rušilcev, angleških križark »Glasgow« in »Southampton« ter več letalk eskadrij. Pred odhodom sta se suverena na banketu novošotske vlade poslovila od kanadskega in ameriškega naroda preko radija.

EGIPTSKI ZUNANJI MINISTER V ANKARI

KAHIRA, 16. junija. Egiptski zun. minister je včeraj odpotoval v Ankaru. Poleg angleško-turške zveze in francosko-turške zveze, se bo sklenila tudi egiptsko-turška zveza, tako poroča »Exchange Telegraph«.

ESTONSKA PRED ODLOCITVJO

BERLIN, 16. junija. Predsednik Estonске je sklical parlament za 21. t. m. na važno sejo, na kateri bodo razpravljali o zunanje-politični situaciji v zadnjih dneh.

Dunajska napoved. Pretežno močno oblačno, nekoliko topleje, toda brez bistvenih padavin. Na zahodu polagoma izjasnietv.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno, malo vetrovno in toplo vreme. Morda bo še mestoma nekaj dežja. Temperatura se bo malo dvignila. Včeraj je bila najvišja temperatura 15,5, danes najnižja 11,7, opoldne pa 19,0. Padavin od včeraj 11,9 mm.

Borza, Curih, 16. junija. Devize: Beograd 10, Pariz 11,75%, London 20,78, Newyork 443,875, Milan 23,35, Berlin 178, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25, Sofija 5,40.

zrenkobi preizkušene usode sili na dan tragično dejstvo, da se potegujejo za zaščito narodov ob Baltiku botri Temze, Seine, Odra in Moskve. Nikjer drugod ko baš tu se v kričečem paradoksu malih državic, skromne lupine — kože na orjaškem medvedu — Rusiji, kaže neustojljiva volja — živeti, živeti v miru, daleč proč od političnega vrenja nemirnega sveta.

Domači zapiski

Jugos. avija, fašizem in demokracija

V »Samoupravi« glavnem glasilu JRZ piše direktor S. Jovanović: »Jugoslavija neče in ne more biti fašistična država iz enostavnih razlogov, ker nima prirodnih pogojev za tak tip vlade. Fašizem in narodni socializem najbolje odgovarjata državam, ki so po veri, mišljenju in kulturni ravni močno edinstvene, za narode, ki so narodnostno povsem zedinjeni. V Jugoslaviji je proces državnega edinstva prednjačil narodnemu edinstvu, integralno jugoslovanstvo je ideal in ne izhodna točka. Tri plemena, tri vere in dve jugoslovanjski književni narečji izključujejo totalitarno državo pri nas. Praktična politična modrost narekuje veliko toleranost s pokrajinskimi posebnostmi naših ver in plemen. Iz istih razlogov je težko izvesti pri nas čisto in enostavno demokracijo. Demokracija hoče ponekod nivoirati in diktirati prav toliko kot druga dva ekstrema, katerima je ona sredina. Ker so pa v Jugoslaviji dve vrhovni potrebi, kompromis in tolerantnost, se mora država uprjavljati po danih pogojih socialnih potreb, izogibajoč se pri tem vsega, kar izjiva nezaupanje do države.«

William Strang, naš dobri znanec

Strang, ki mu je zaupana važna naloga pri pogajanjih v Moskvi, spada med redke Angleže, ki znajo tudi druge jezike, predvsem slovanske. Takoj po vojni je bil Strang poslanški tajnik v Beogradu. Obvlada prav dobro srbohrvaščino. Ko je kasneje prišel v Rusijo, se je s pomočjo srbohrvaščine kmalu naučil tudi ruščine. Večinoma so vsi angleški diplomati iz plemenitih in bogatih družin, Strang pa izahaja iz revno kmetijske rodbine na deželi in je zato njegova izbira za moskovsko nalogo bila še bolj posrečena.

Dr. Spaho v Nemčiji

Prometni minister dr. Spaho se s strokovnjaki iz železniškega ministrstva že daleč časa mudi v Nemčiji. Ogledal si bo naprave za spuščanje in dvigovanje ladij in tovarne za gradnjo železniških naprav. Nemčija nam je ponudila posojilo v vrednosti 200 milijonov mark kot nabavko železniškega materiala. Po načrtu naše Generalne direkcije, izdelanem v marcu, potrebujemo investicije našega žel. voznega parka v vrednosti 1800 milijonov din. Del teh bi nabavili v Nemčiji. S tem se ni rešeno, da je nemška ponudba že definitivno sprejeta, ogledi dr. Spaha po Nemčiji imajo informativen značaj, pišejo zagrebške »Novosti«.

NIČ ni tako skrito...

Dne 30. novembra lani je eksplodiral na Strossmajerjevem trgu v Zagrebu pekleni stroj. Drugi atentat s peklenim strojem je bil izvršen 8. decembra t. l. v zagrebški Gajevi ulici, pred prostori organizacije »Zbor«. Ob tel priliki je bila ubita 13-letna učenka. Dne 1. februarja letos je bil položen pekleni stroj v Jurisličevi ulici, v prostori banovskega odbora JRZ. Zagrebška policija pojasnjuje sedaj v posebnem razglasu, da so bili vsi trije atentati izvršeni od trgovskega pomočnika Ivenkovića in studenta tehnične, Zdravka Lindiča. Razkritje je prišlo na dan, ko so zaprli Zdravka Lindiča, katerega je Ivenković nagovoril, da umori njegovega bivšega prijatelja Presčnika. Ivenković je Lindiča pridobil za atentate s tem, da mu je kot ekstremni separatist prigovarjal, da zahteva atentate politična nujnost. Pri zaslišanju pri se je izkazalo, da je Ivenković hotel umoriti Presčnika, ko je prejel s tem, da mu je poslal zastrupljene slaščice. Vsi zagrebški listi prinašajo poročila o razkritju bombnih atentatov, ki zbujajo po Zagrebu veliko senzacijo.

Francozi in naše poljedelstvo

V prvem četrtletju smo izvozili letos v Francijo blaga v vrednosti 32,339.000 frankov (lani v istem času 26,999.000), istočasno smo uvozili iz Francije letos blaga za 27.054.000 frankov (lani za 24.685.000 frankov). Zda se neki francoski industrijski koncern zanima za naše poljedelstvo in je pripravljen, zgraditi v državi obsežno industrijsko podjetje za proizvajanje najrazličnejših poljedelskih strojev razne velikosti.

Novice

Kako rešiti podeželje poplavnih katastrof

Izdelati je treba smotrni načrt o regulaciji in zanj najti zadostnih sredstev

Zadnje dneve so zopet prinašali dnevniki poročila o katastrofah, ki so jih povzročile vremenske neprijetnosti: dež, toča, strela in povodnji. Ta poročila se že ponavljajo leta in leta in nikjer ne zasledimo znakov sistematskega dela za zmanjšanje vremenskih nevarnosti. Približno ocenitve škode, denarne podpore, odpisi davkov, tu in tam manjša ureditev potoka, ne morejo zadovoljiti prizadetih.

Res je, da smo se danes zemljani brez učinkovitih sredstev, da bi ukrotili naravo. Kljub temu pa so možnosti, katerih praktična izraba bi zmanjšala posledice neurij. — Zavedati se moramo, da povzročajo toča, strela in poplave ogromno škodo, ki jo najbolj občuti slovenski kmet in z njim vse narod; to je že zadosten razlog, da moramo v tem pogledu storiti mnogo več, kakor smo storili do sedaj in tako kolikor mogoče bolj obvarovati kmeta vsakoletnega goria.

Voda, ki radi preobilice dežja, izstopa iz rek in potokov, odnaša velike količine plodne zemlje in z njo okopanine, uničuje žitna polja, blati travnike in pašnike, preplavlja in poškoduje ceste, ruši mostove in nezadostne protipoplavne naprave, vstopa v stanovanjska in gospodarska poslopja, odnaša s seboj živino, hlade, hlevce in dela škodo. Poti ne izbira in nje uničujoča moč nikomur ne prizaneha.

Posledice so strašne, škoda neocenljiva. Slovenskim krajem, katerim itak primanjkuje pšenice, koruze itd., povzroča povodenj še večji primanjkljaj. Živina, ki

je eden glavnih virov dohodkov kmeta, se mora krmiti z blatinim in nezdravim senom ali otavo, kar neugodno vpliva na rast in debelost ter povzroča razne bolezni. — Kmet ob Pesnici, Ščavnici, Murci, sploh ob vodah, je stalno v strahu, da ga voda ne bo prikrajšala na letnem pridelku.

Vsi dobro vemo, da se popolnih uspehov ne da doseči, tudi v navedenem slučaju, toda poplavitve katastrofe v Sloveniji so tako česte in velike, da zahtevajo, da se stori mnogo več, kakor se je

storilo letno do sedaj. Natančno izdelan načrt za regulacijo rek potokov in hudournikov, (melioracija močvirnih zemljišč) itd., bi moral biti podlaga vsemu delu in njegova dosledna, postopna in pospešena izvedba bi marsikateremu kraju rešila krompir, koruzo in seno.

Opisani problem je za Slovenijo izredno važnosti in dolžnost vseh je, da se njegovi rešitvi posveti vsa pažnja, da bo slovenski narod čimprej in čimbolj obvarovan poplavnih katastrof.

Kreft Vladimir.

Škoda ob novih nalivih

Včeraj je okoli opoldneva dosegla Drava pri Mariboru že 2,86 metra nad normalo. Zaradi deževja, ki ni in ni hotelo prenehati, čeprav je deževalo samo v presledkih, je obstajala znova resna bojazen poplav. Pesnica je ponekod že prestopila strugo in se začela razlivati na njive in travnike, podobno je bilo z Dravinjo. Tudi pohorski potoki in hudourniki so v sorazmerno kratkem času že tretjič grozili s povodnjem.

Tudi od drugod javljajo o nalivih in povodnjih, ki so tokrat še kolikor toliko prizanesli štajerskemu ozemlju. V okolici Tomišlja pod Krimom so nalivi zahvaljuju jezove iškeza hudournika, ki je kmalu prestopil strugo in začel vdirati v poslopja po vaseh. Drava je do danes upadla pri Mariboru več kakor za meter.

polja in jih docela uničila s kamenjem in zemljo. V Poljanski dolini so neprestani nalivi polegili žito. Pa tudi Krka in Radulja sta narasli in preplavili ceste in polja, da je ponekod promet docela onemogočen.

Sava je bila včeraj pri Brežicah 4 metre nad normalo. Razlila se je čez ceste, da je trpel tudi promet. Tudi v Ribnici in Bistrica na Dolenjskem je voda znova zalila niže stoječe stanovanjske objekte in vdirala v kleti.

K sreči pa je včeraj popoldne prenehalo deževati. Počasi se je zjasnilo in danes že sije v presledkih sonce. Upati je, da se bo vreme še tekom dneva izboljšalo, da bi tako vendar enkrat že imeli nekaj od poletja. Drava je do danes upadla pri Mariboru več kakor za meter.

Položaj vinogradnikov v Slov. goricah

Zadnje neugodno deževno vreme je povzročilo med našimi vinogradniki veliko zaskrbljenost, ker se je po mnogih predelih Slovenskih goric pojavila v vinogradih peronospora. Bolezen pa zajema vedno širši razmah po minulem deževju, ko je nastopilo toplo sončno vreme. Zadnje deževno vreme je pravčasno škropljenje po vinogradih tako oviralo, da je bilo onemogočeno, bolezen zatreti. Želo se širi zlasti pri malih in kmetijskih vinogradnikih, ki ne zmorejo zadostne nabave galic, ki je letos pre-

cej draga. Našega prizadeteza vinogradnika se polšača obup pred propadom te panoge, od katere je gospodarsko odvisen.

Nujno potrebno je, da se našim vinogradnikom takoj prisloži na pomoč s podporami v svrhu cenene nabave potrebnih škropliv, ki so za zatiranje peronospore neobhodno potrebna. V ta namen bi se naj za rešne vinogradnike izposlovala brezobrestna posojila za dobo desetih let v svrhu obnove vinogradov in zatiranja peronospore.

-h.

Maševanje odklonjenega ljubice

Oblastem je prišel na uho zanimiv in popolnoma gangsterski dogodek. Mlado dekletko L. iz Ljubnega je odbijalo ljubzen zasebnega uradnika V., ker jo je ta zamenjal. Zato je užaljeni ljubice, ki se je bal posmehovanja svojih znancev, sklenil: pravo ameriško maševanje. Ko se je L. nekega dne vrnila z obiska, jo je na kolodvoru čakal pobesneli mladenič, jo pograbil in jo z brutalno silo zavlekel v že naročeni avtomatiki ter se z njo oddaljal na svoj dom. Dekletovi starši so bili ves dan in vso noč v skrbeh za usodo svoje hčerke, ki je šele drugega dne pobegnila svojemu nasilnemu osvajaču.

ARETACIJA MORILCA

V Selah pri Doboyi so rožniki aretirali na njegovem stanovanju že dolgo zasledovanega morilca preužitkarice Marije Lapuhove iz Zakota posestnika Franca Črnega. Črnki je imel dolgotrajne tožbe z Lapuhovo zaradi prevržila, ki bi ji ga moral dati. Nazadnje je pa sklenil, da se je iznebi. Pred dobrim tednom je Črnki počakal Lapuhovo na križišču cest blizu Zakota in jo umoril. Po krivem dejanju se je Črnki skrivljal, dokler ga niso orožniki aretirali, ko se je ponoči splazil na skrivaj v svoje stanovanje.

VELIK USPES SUŠMEJLJEVE RAZSTAVE V RUŠAH

Akademski slikar Ljotze Sušmejl je prodal na razstavi v Rušah že polovico svojih razstavljenih slik. Nekaj slik je kupila Tovarna za dušik, nekaj pa tudi privatniki. Obisk sam je zadovoljiv, na razstavo prihajajo ljudje tudi iz Maribora. Nekaj svojih del je prodal tudi F. Go-

lob. Uspeh — tem večji, saj je razstava odprta komaj nekaj dni. Odprta pa bo do prihodnje nedelje.

PO NEDOLŽNEM OBTOŽEN UMORA

Pred tremi leti je bil v Migojnicah pri Grižah umorjen 82-letni preužitkar Ant. Golavšek. Umor je ostal nepojasnilen, v začetku letošnjega maja pa so orožniki aretirali v Grižah posestnika Drava, ki ga je nekoč obdolžil umora. Drev je bil dva meseca v preiskavi, razprava pred okoliškim v Celju pa je pokazala, da je nedolžen.

ZOPET ŽRTVE NARASLIH VODA

Narasla Sora je zahtevala na Selu pri Žirih življenje 15-letnega kovaškega valenca iz Rovt. Fant je padel v vodo, ker se je naslonil na preperel držaj mosta, kateri se je pod pritiskom njegovega telesa zlomil. Takoj po padcu v vodo je vržlo fanta čez jez, od koder ga ni bilo več na površje.

o Nj. Vel. kralj in kraljica sta včeraj s spremstvom prispevala v Milocer na Jadranu, kjer ju je prebivalstvo navdušeno prejelo.

o Jugoslovansko poslanstvo v Pragi je bilo ukinjeno, otvorjen pa je bil generalni konzulat.

o Zamenjava obveznic za vojno škodo. Oddelki državnih dolgov opozarja, da se morajo najkasneje do 31. julija zamenjati dosedanje 2 in pol odstotne obveznice za vojno škodo za obveznice nove izdaje.

o Razne kulturne ustanove, ki odhajajo v tujino, kjer nameravajo sodelovati pri raznih kulturnih manifestacijah in izletih, si morajo oskrbeti predhodno dovoljenje prosvetnega ministrstva, in sicer od oddelka za kulturne stike s tujino.

o Čikaški odvnetnik daroval 100.000 din za jesenski revež. Odvnetnik dr. F. S. Košmerci iz Čikaga v Ameriki, po rodu jeseniški rojak, je prišel te dni na Jesenice, kjer je daroval 100.000 din za ustanovitev ubožne ustanove.

n 36 delavcev iz Vojvodine je odšlo na sezonsko delo v Nemčijo. Oblastva pa so zabranila odhod tistim, ki so nameravali v Nemčiji si šele poiskati delo. Dovoljenje imajo samo tisti, ki se lahko izkazujejo s pisмено pogodbo z delodajalcem.

n 123 požarov v primorski banovini je bilo lanske leto. Skupna škoda znaša okoli 4 milijone, zavarovalnina pa 5 milj. V Splitu samem je bilo lani 49 požarov, od tega je pogorelo 13 nezavarovanih objektov.

n Kontrola prosvetnega ministrstva nad gostovanji v tujini. Zadnje čase se je dogajalo, da so odhajali v tujino razne kulturne organizacije ali posamezniki na različna gostovanja brez dovoljenja ministrstva. Zjaj je ministrstvo opozorilo zainteresirane, da morajo v tej zadevi vložiti prošnje na Odešek za kulturne stike s tujino pri prosvetnem ministru.

n V Južni Srbiji sta na sami postaji Guberevac trčila dva tovorna vlaka, pri čemer se je iztrilo 26 vagonov in so se 4 vagoni docela zdrobili. Človeških žrtvi ni bilo, pač pa je škoda precejšnja ter jo cenijo nad 1 milijon dinarjev.

n V Beogradu bodo porušili 350 zgradb v tako zvan ciganski četrti, ker hočejo na ta način prisiliti cigane, da se odselijo iz Beograda.

n Tečaj Rdečega križa. V Beogradu bo od 10. julija do 5. avgusta poštinski tečaj Rdečega križa za učitelje. Tečajnina znaša 100 din, prošnje pa sprejema prosvetno ministrstvo.

Celle

c Nelepe razvade na trgu. Nekatere kupovalke na trgu imajo nelepo razvado, da kmetskimi prodajalkami, predno kaj kupijo, pretipljejo in premečejo prodajni namenjeni blago. Druge zopet s prsti segajo v lonce s smetano in obiljuje prste itd. Ker ne eno ne drugo ni iz higienskih ozirov umestno in estetično in ker govorijo že tržno nadzorstvo dobro pregleda, če je na trg prineseno blago sposobno za prodajo, bi bilo prav, če bi se lake navade na trgu opustile.

c. Gledališki dinar v celjskih kinematografih se še vedno pobira kljub temu, da je gledališka sezona že davno končana. Zadeva naj se takoj uredi, ker vzbuja med občinstvom precej nevolje in kritike.

c. Potrebna pot. Za dalje časa obstaja namera, napraviti prečno pešpot iz vasi pri Skalni kleti na Hrib sv. Jožefa. Ta pot bi peljala po dolinici pod Lukančevim hribom. Da je zgraditev te poti potrebna, se je videlo ob prišli poplavi v ponedeljek, ker so morali hoditi prebivalci Ceste na grad domov preko Hriba sv. Jožefa.

Ptuj

p Delovni tabor visokošolk v Haložah. Dom visokošolk v Ljubljani pripravlja delovni tabor pri Sv. Duhu v Haložah od 10. julija do 10. avg. Predvidoma bo taborilo 14 visokošolk iz različnih krajev Slovenije in ena zaščitna sestra. Prirejale bodo higijenski, zdravstveni in gospodinjstvena predavanja. Predvsem bodo haložanske počitnice o negi dojenčeca in o materinstvu. Nabirale bodo tudi podatke za statistično polo higijenskega zavoda. Haložanom bodo prikazale poučne in zabavne filme. Priskrbele jim bodo knjižnice. Za revno haloško dero zbiraajo živč in oblačila. Končno pa je njihov namen, da spoznajo, v kakih prikladih živi to ljudstvo. Človekoljubno delo visokošolk iskreno pozdravljamo.

p Obštetne škode zaradi deževja. Zadnje tri dni skoraj nenehoma lije. Polotoki znova vzkipljeajo in se razlivajo čez svoje bregove. Voda stoji po travnikih in njivah. Mnogim je odneslo pokoseno seno. Najhuje je spel prizadeti kraji ob Pesnici, Moste, Pacinju, Dornjavu, ki so spet pod vodo. Seter je polegla. Ker se je že akasila, je malo upanja, da še bo vrnila. Sadržje in gordeje odpada radi preludne moči. Ljudstvo gleda brezupno v bodočnost. S čim bodo hranili sebe in živino.

p Nesreče. V bolnišnico so prepeljali Habjanjo Blažo iz Sv. Andraja. Nanj se je zvrnil naložen voz. Zemljariču Antonu iz Stojncev pri Sv. Marku je stroj za drobljenje kamenja zdrobil prst, Klinc Franc iz Sv. Marka se je s koso nevarno vrezal v nogo.

„Kakšna domišljava družina pa je to?“

„Niso domišljavi, sedeli so v prvi vrsti!“

Maribor

Nova planinska postojanka na Pohorju

Na Pohorju bo še letos otvorena „Sokolska planinska koča“

V sredo je bil v Narodnem domu občini zbor zadruge „Sokolska planinska koča“. Uvodoma je predsednik dr. Mihalčič na kratko razložil dosedanje delo zadruge. Ustanovila se je l. 1935. z namenom, da postavi smučarskim odsekom mariborskih sokolskih društev lastno sokolsko postojanko na Pohorju, ki naj bo tudi polni izletni sokolskih oddelkov in mladine in ki naj postane prijetno shajališče Sokolov in njihovih prijateljev. V ta namen je Sokol Maribor-matica kupil že 1935. veliko parcelo na Pohorju. Začetek zgradbe je zavrla dolgotrajna pravda za 24 ha zemljišča z Zadružno gospodarsko banko, ki je trajala 3 leta in se je koncem l. 1938. za Sokola Maribor-matica uspešno končala. Zadruga je medtem zbirala sredstva, ki so pritekala na deležih, ki so jih podpisali Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, sokolska župa v Mariboru, poedina sokolska društva in poštvalni Sokoli iz Maribora in drugod, ki so pokazali razumevanje za to idealno zamisel. Posebno so narastala sredstva v zadnjem letu z uspešnim Sokolskim plesom, z nabiralo akcijo, kateri so se radi volje odzvali mariborski industriji, in s pristopom novih članov. Z vsakoletnim prispevkom je podprla zadruga tudi „Posojilnica“ v Mariboru. — Tako so sredstva do občnega zbora dosegla višino, ki omogoča zadrugi, da še letos izvede svoj načrt. — Sokol Maribor-matica odstopi zadrugi okrog 9 ha veliki del zemljišča v last. Sokolski planinski dom na Pohorju bo v okviru Sokolske Petrove petletke dostojen doprinos Sokolstva mariborske sokolske župe k sadovom, ki jih hoče Sokolstvo pokloniti svojemu starešini ob nastopu prestola z izrednim petletnim naporom.

Tajnik g. Alfred Kralj je podrobno

prikazal delo v zadnjem letu; omenjal je, da obstaja na sokolski planini že zaslonno zavetišče in da je bila sok. planina na Pohorju tudi v pretek. letu cilj številnim sokolskim izletnikom. Število članov je naraslo na 240, število deležev na 1418. Dasi so sredstva znatna, bo potrebno za popolno zgraditev še okrog 100.000 din. iz blaginjskega poročila gosp. Frante Kovača posnemamo, da se je dvignila imovina od začetka l. 1938. do danes od 141.000 na 213.000 din, od tega znašajo naložbe okrog 200.000 din. Po prilagoditvi pravil novemu zadržnemu zakonu je sledila najzanimivejša točka dnevnega reda. G. inž. Pipan je obrazložil ob načelstvu sprejeti načrt, ki predvideva jedilnico, kuhinjo, sobo za oskrbnika, 4 skupne spalnice z umivalnicami in 8 sob. Stavba bo dvonadstropna z dvema podstrešnimi sobama, s stranskimi prostori, z vodovodom ter napravo za toplo vodo. Občini zbor je z odobrenjem sprejel načrt z dodatkom, da se ima vsa stavba podkletiti, in da je že sedaj napeljavati v stavbi instalacijo za električno napeljavo.

Pooblastil je obenem načelstvo, da v službu dovoljnih sredstev izvrši tudi zidarska dela za lastno elektrarno in dogradi potrebne gospodarske prostore. Dela se oddajo domačim podjetnikom po že stavljenih pogojih in se bo z deloma takimi pričelo. Pri volitvah je bilo za 3 leta izvoljeno po večini dosedanje načelstvo in nadzorstvo, na novo so stopili v odbor Marjan Bavčar, Vlasta Vojčimović, Stava Makuc, geom. Pertt in Slava Saxova. Pri slučajnostih se je sklenilo, da bo še tekom tega meseca položen temeljni kamen bodoče stavbe. Občini zbor je zaključil predsednik z zagotovilo, da daje optimizem in zaupanje zadržnikov odboru podvoljeno voljo, da izvede delo do kraja.

Tako bo že do jeseni zrastel na Pohorju sokolski planinski dom, ki ne bo le v ponos in korist našemu Sokolstvu, temveč bo gotovo tudi privabil na naše Pohorje poleti in pozimi Sokole iz vseh krajev države. Zato zaslužijo ta akcija, da jo v teh mesecih podpro vsi Sokoli in vsi javni činitelji.

Opombe k promenadni poti ob Dravi

Mestno oledjevalno društvo je pred leti napravilo pešpot ob Dravi, od glavnega mosta proti brodu in tako izvedlo res udobno in zelo prijetno sprehajališče, ki je — mimogrede omenjeno — tudi z ozirom na obupno Pobrežko cesto zelo upoštevana pot, kjer smo varni pred prometom, neznošnim blatom in prahom. Neprijetno pa človeka dirne, na onem zamlišču, kjer neha udobna pot. To je last kaznilnice. Kaj je neki vzrok, da ni uspelo napraviti tod poti: nemogoči odkup ali previsoka cena? Bilo to, ali kar koli, reš

je res nekaj čudna in napravi zelo slab vtis. Da bi se to res ne dalo rešiti? Težko verjetno. Z dobro voljo in potrebnim razumevanjem se rešilo še težja vprašanja, ne pa taka malenkost.

Dokler ne bo urejen še ta kos poti, ne bodo padale le raznovrstne opazke, ampak bo to madež in priča, da nimamo še smisla za stvari, ki so umevne same po sebi in v splošnem interesu. Prepričani smo, da govorimo v imenu vseh meščanov in tudi Pobrežanov, če želimo skorajšnjo ureditev tega kosa poti.

„Podstrešna podgana“ pred sodniki

Od lanskega oktobra do srede letošnjega februarja so se kar zaporedoma vrstili po Mariboru vlni v podstrešna stanovanja. Vlomilec je bil povsod eden in isti ter se je specializiral samo na podstrešja, ki so bila zaklenjena z visečimi ključavnicami. Dobro je vedel, da tja ne prihajajo stranke vsak dan. Po navadi je minilo več dni, preden so ljudje tatvino v podstrešju sploh opazili. Prvič ga je neka stranka zalotila, ko je hotel odnesti Tereziji Šimonovi s podstrešja stare citre. Vlomilec je začel trkati na bližnja stanovanja vrata, kakor da bi prišel k nekemu dimnikarskemu pomočniku. Ko je odšel iz hiše, so ljudje opazili, da je imel na podstrešju pripravljene citre. Nekaj dni za tem ga je policija aretirala. Vlomilec je že kaznovan delavec Jožef Poš iz Delavske ulice. Svar seveda ni bila tako huda, pa so ga izpustili. Takrat so se znova začeli množiti vlni v podstrešja. S podstrešji mariborskih stanovanjskih hiš so izginalje obleke, plašči, smučarski dresi, perila, čevlji, tudi vlo-

ženo sadje, kisle kumare, gobe, vrvi za sušenje, porcelan, srebrnina itd. Vse pač kar ljudje spravijo na podstrešja, če imajo pretesna stanovanja in čeesar ne rabijo vsak dan. Preiskava je dokazala Pošu vsega kakih 15 vlomov. Usoden je postal zanj drugi vlom v hišo št. 20 v Tattenbachovi ulici. Ker prvič ni mogel vsega odnesti, je prišel še enkrat, takrat so ga pa ljudje zalotili. Po obdravskih uhihah je nastal divji lov za vlomilcem, ki je skočil v mrzlo Dravo in ušel. Dva dni za tem so ga pa aretirali. Čeprav je oškodoval ljudi za težke tisočake, so našli pri njem le malo blaga.

Pri dopoldanskim razpravi pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bil delavec Josip Poš obsojen na 3 leta strogega zapora, za tri leta pa je izgubil častne državljanske pravice. Malemu kazenskem senatu je predsedoval s. o. s. dr. Čemer obtožnico pa je zastopal državni toilež K. Košenina. Tekom preiskave je bilo zaslišan nad 60 prič, na današnji razpravi pa nad 10

Zborovanje jugoslovanskih mest

PRED IZPREMEMBO ZA KONA O OBČINAH

Občni zbor Zveze jugoslovanskih mest, ki je danes dop. prišel v Beogradu, za stopata kot delegata mariborske občine magistratni računovodja nadsvetnik g. Jože Barje in mestni stavbeni nadsvetnik g. inž. Josip Baran. Na obnem zboru se predvsem razpravljalo o izpremembah zakona o mestnih občinah, ki je izšel 1934. in ki se je pokazal takoj po izidu za pomanjkljivega, ker je vse premalo odgovarjal današnjim prilikam. Za-

tega deli sta se osnovali pri zvezi dve sekciji, ena za finančna, druga pa za socialna vprašanja, na kar so bili sklicani sestanki strokovnjakov mestnih občin, na katerih so se obravnavali finančni in socialni problemi mestnih občin. Na zborovanju v Beogradu bo Zveza mest rešila, v kakšnem smislu se naj spremeni zakon o mestnih občinah, pri čemer bo upoštevala predloge strokovnjakov iz finančne in socialne sekcije.

ulkanizer L. Straus in zapeljal v kolo pekovskega vajenca Romana Kranca ter mu ga cela zvril.

NEPRESTANE TATVINE

Zadnji čas se kar množijo po mestu tatvine. Nekli najbrže isti storilec, se je spravil na konjske odeje. Tako je odnesel odejo s konja, s katerim je pripeljal mleko v mesto Gselmanov hlapec iz Počehove, in z voza nekoga posestnika iz Jarenine, katerega konj je stal na Glav-

m V Mariboru je danes preminul znani urar in optik g. Anton Kiffmann, ki je vodil eno izmed najstarejših podjetij svoje stroke v Mariboru. N. p. v. m. l.

m Muzej bo v nedeljo 18. t. m. zaprt. m Za sokolski izlet v Murško Soboto, velja četrtinska vožnja z vlakom, ki odhaja iz Maribora ob 4. jutraj.

m Prispevajte v „Olimpijski fond“. — Sportniki in sportnice bodo v soboto, 17. popoldne in v nedeljo, 18. t. m. dopoldne na mestnih ulicah zbirali prispevke za „Olimpijski fond“. Iz tega fonda se črpajo sredstva za udeležbo Jugoslavije na XII. olimpijskih igrah, ki bodo 1940 v Helsinku (Finska).

m Prazno blagajno je našla na svoji nivi neka posetnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah: Ugotovljeno je, da je blagajna last mehanika Ivana Kranca, od Sv. Lenarta v Slov. goricah, pri katerem je bilo pred dobrim mesecem vplaten.

m S poresnikom se je zabodel med sok. skrim poukom v roku 11-letni vinčarjev sin Josip Sverko iz Pekla pri Koskih.

m Nesreča v tekstilni tovarni. Pri struganju železa v Rošnerjevi tekstilni tovarni v Melju je po nesreči odskočil kos železa s stroja in padel v trebuh ključavničarskega vajenca Milana Sarga. Udarec je bil tako, močan da se je vajenec onesvestil.

m 11-letnik pobegnil z doma. Delavka Marija Robičeva iz Meljske ceste je prijavila na policijo, da že nekaj dni pogreša svojega 11-letnega sina Franca, učenca 4. razreda osnovne šole na Pobrežju. Solar je pobegnil od doma zaradi nekega pismenega opomina.

„Toll list“ je danes izšel na 16 straneh s pestro in zabavno vsebino.

m Tombola Sokola Maribor II Pobrežje bo v nedeljo, dne 23. junija t. l., ob 15. (3.) uri, na letnem telovadišču na Pobrežju ob vsakem vremenu. Sežite pridno po tablicah. Glavni dobitki din 2000.—

Tablice po din 2.—

m Le še jutri v soboto se sprejemajo prijave za „Putnik“ avtobusni izlet v Graz (torek, dne 20. t. m.). Cena din 100.—, Pohitite!

m Senzacija Prekmurskega tedna bo modna revija znane mariborske modne trgovine „Končevičja Grot“ 18. t. m. ob 8.30 in 19.30 ter 21. 23. in 25. t. m., vsakokrat ob 18. uri.

m Starejši oddelk Sokola-Matrice Maribor ima danes, v petek, redno telovadbo ob običajni uri v telovadnici gimnazije.

m Člani in članice sokolskega društva Maribor II. Pobrežje, ki se udeležijo izleta v Murško Soboto, naj se prijavijo že danes v petek 16. t. m. ob 19. ure dalje v sokolski telovadnici na Pobrežju.

m Moderne hudilke že od din 65.— navzgor, tudi na obroke brez pevišanja cene pri M. Ilijev sin. juvelir. Gosposka 15. m. Nočna lekarniška služba (od 10. do vključno 16. junija): Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12. tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

Grajski kino. Danes zadnjkrat Parisko dekle. Silvy Pons. Od sobote „Jadivga“. Georg Aleksander, Jadivga Kenda.

Kino Esplanade. „Kraljev tenor“, razkošna, zabavna veseliga z Lucie Engliš, Rose Stradner, Willy Elchberger, Leo Sierak. — Kot dodatek prikazuje obisk Nj. kr. v. kneza namestnika Pavla in kn. Olge v Berlinu.

Kino Union. Danes zadnjič „Velika ljubezen“, slajna zabavna veseliga z William Powellom in Myrno Loy.

Zvočni kino Pobrežje 17. in 18. junija „Mali pomorščak“, veličim v vsakem pogledu. V glavni vlogi splošno priljubljeni otrok „Shirley Temple“. Dodatek: Mestne Novosti in Buster Keaton's kale. Predstave ob sobotah ob 20. (8.) uri in nedeljah ob 16.30, 18.30 in 20.30 uri.

Radio

Sobota, 17. junija Ljubljana: 12. v pisanem venku se plošče vrtilo; 12.45 Napovedi in poročila; 13.20 Nadajevanje plošč; 17. Obroka ura; 18. Za delopust igra RO; 18.40 K olimpijskemu dnevu; 20. o zunanji politiki; 20.30 Vomergerjeve vesele zgodbe „Kdor slika, ta stakne!"; 22.15 Za vesel konec igra RO. — Beograd: 17.50 Koncert tamburskega zbora; 18.15 Plošče po želji; 20. Večer narodnih pesmi; 22.15 Plesna glasba. — Split: 18. Popularna narodna glasba; 19.30 Koncert RO; 21. Lahka glasba; 22.30 Zabavni program z lahko glasbo. — Bruselj 17. Verdijeva opera „Trovatore“. — Dunaj: 20.15 Kauerjeva opereta „Strel v črno“. — Hamburg: 20.30 Dostolova opereta: „Clivia“. — Bukurešt: 20.15 Glasba za ples. — Firenze: 21. Ples in ritem.

S FANTOM POBEGNILA OD DOMA

Kuharica Justina Rober iz Erjavčeve ulice v Mariboru je prijavila na policijo, da je pobegnila od doma v Pretožu v občini Črničevce njena 17-letna sestra Marija. Dekle, ki je za svoja leta močno razvito, je najbrže pobegnilo od doma s svojim zarocencom, nekim delavcem iz sosednje vasi v isti občini.

m Karambol dveh kolesarjev. V Kopališki ulici se je pripeljal iz veže neke višje

m Sprejemni izpit na mešani rešni gimnaziji v Mariboru bo 24. junija. Prijave (z 10 din kolkom) s krstnim listom in izpričevalom o dovršeni osnovni šoli je treba ravnateljstvu poslati do 23. junija.

m Svengaljev večer v Studencih. Pred odhodom na našo in italijansko riviero bo znani jasnovidec Svengali v soboto, 17. t. m. zvečer, v novem gasilskem domu v Studencih pokazal občinstvu svoje spretnosti.

Kultura

Stjepan Radić kot pesnik

Ime Stjepana Radića pozna dandanes vsa Jugoslavija in mnogo tudi zamejstvo, in njegova tragična smrt leta 1928, ga je ponesla malone v vse liste vsega sveta. In vendar, kdo ve pri nas, da je bil ta veliki hrvatski književni velikan tudi pesnik? Njegove pesmi niso nikoli izšle v posebni zbirki, in dahi jih je — kakor trdi Stjepan Kranjčević v zadnjem zvezku nove zagrebške revije »Izraz« — napisal čez 100, jih je bilo natisnjenih v raznih časnikih in časopisih samo okoli 30. Pesniški pa je začel Stjepan Radić že kot gimnazijec. Po končani šesti leti je poslal školu Strossmayerju že cel snopček svojih pesmi, da bi ga z njimi pridobil za podporo, s katero je hotel odpotovati čez počitnice v Rusijo. Pesmi mu je poslal v Djakovo, s Strossmayerjem se je pa sešel v Rogaske Slatine, podporo tudi res dobil in odpotoval v Rusijo, a bil nato zaradi tega potovanja iz šole izključen ter mogel nadaljevati študije šele po presledku enega leta.

To Radićevu srečanje Strossmayerja na slovenskih tleh pa ni bilo le naključje, kajti kot dijak je pozneje veliki hrvatski književni in narodni organizator čisto zahajal v Slovenijo, posebno na Spodnje Stajersko, se zanimal za slovensko slovesno in zlasti nekatere slovenske pesnike celo na pamet. Da je dobro poznal zlasti Simona Jenka, priča tudi neka njegova pesem s sledečo kritiko:

Vi, vodje pučke, ne dajte se smesti, na strani prava svaki krepko stoj, jer tek bi ljudstvo svuda se osvjesti, imel bo jasne dneve narod moj.

Zadnji verz je skoraj dobesedno vzeti iz Jenka in je ostal celo popolnoma slovenski. Pa tudi v mnogih drugih Radićevih rodoljubnih in političnih pesmih se dobro pozna Jenkov vpliv, tako po formi kakor po udarnosti, in bilo bi gotovo zanimivo pogledati se temeljiteje v ta problem, ker bi se nam na ta način odkrilo, kolikšen delež smo imeli Slovenci pri izoblikovanju duševnosti Stjepana Radića v njegovih dijaških in s tem najvažnejših razvojnih letih.

Lirske pesmi čiste osebnosti, in zlasti ljubezenske duševnosti, je pisal Stjepan Radić samo v svoji zgodnji mladosti, dočim je pozneje prevladala budilniška in politična nota. Vendar kažejo celo njegove najzgodnejše pesmi že razločno tisto ideološko strukturo, ki je pozneje dobila razmah v politično-organizatornem delu. Morda se Stjepan Radić prav zaradi tega nikoli ni razvil v pesnika večjega pomena in je ostalo vse njegovo literarno delo te vrste le postransko in prirodiščno. Kljub temu bi se morali, kdor bi sklepal, da je bil brez pesniškega talenta in da je pesnil le tako, za zabavo. Nekaj njegovih pesmi iz mlajše dobe priča, da so bile resnično občutene, in njegova »Kralj koljevke« je prišla celo

v hrvatske šolske čitanke.

Stjepan Radić tudi v poznejših letih ni nehal pesniti, dahi se je to zgodilo zelo poredkoma, največkrat pa tedaj, kadar so ga politični nasprotniki zopet vtačili v zapor. V ječah je spesnil največ bojevitih budnic, ki so seveda vse izrazile književno-politične. V njih se nam razodeva njegova silna in optimistična vera v končno zmago kmetov in Hrvatov, ki nikoli ni klonila pred ovirami in nasilji. Tako moremo po pesniškem delu vse bolj spoznati duševnost Stjepana Radića, ki je bil tudi s te strani pristen slovenski človek.

-r.

k Slovenska mladina je dobila lani pod tem imenom revijo, namenjeno predvsem srednješolcem, ki je sedaj z dvojno 7-8 številko zaključila svoj prvi letnik. S temi osmimi številkami so naši najmlajši dokazali, da se niso odtujili svetlim narodnim, kulturnim in literarnim tradicijam mladih slovenskih generacij, da jih podžiga razgibanje zanimanje za vse sodobne probleme in da hodijo po pravi poti. To izpričujejo tudi srečno izbrani citati in poziv »Slovenski mladini, mladim organizacijam in vsej rodoljubni slovenski javnosti. Leposlovje (pesmi in prozo) so prispevali v tej številki: Ciril Hrast, Drago Jeran, Martin Petrič, Angela in Z. A., ostali del pa: D. A. P., ki razpravlja o mladini in kulturi, anonimni s poročilom o poljski mladini in B. A. s sestavkom o vrednotah alpinizma. Naj bi se prepotrebna revija obdržala tudi v drugem letu in se še izpopolnila, tako po obsegu kakor po vsebini. Celoletna naročnina znaša samo 14 din. Revija se naroča v Ljubljani, Miklošičeva c. 6/III.

-r.

k Pesmica o polžu, ki jo je prispeval Manko Golar, odvarja najnovejšo 6. številko 40. letnika mladinskega mesečnika »Zvonček«. Glavni sestavki v prozi so pa Vinka Bitenca »Ura Njenega Velikanstva«, Ivana Peresnika »O gospodu učitelju, ki ni izdelal«, Franja Čička »Prigoda palčka Bobka«, podkarpatska »Kako se je oduhraval uračunal in Frana Bradac »Čarovnik in njegova lajna«. Ostalo izpopolnjuje vsakovrsten drobšč.

k Jubilej futurizma. Letos je minilo 30 let, odkar je izdal italijanski pisatelj Marinetti svoj futuristični manifest, v katerem je napovedal rojstvo nove umetnosti. Pridobil je mnogo posnemovalcev in nekaj časa se je po vojni celo zdelo, da bo postal futurizem uradna smer nove fašistične Italije. Toda pozneje je bil potisnjen v stran in v zadnjem času velja že za nekakšno »znakaženo umetnost«, kakor so v novi Nemčiji krstili take smeri. Zato je bila tudi nedavna proslava tridesetletnice futurizma v Rimu skrajno tiha in skromna. Oficijelna Italija jo je ignorirala.

Sport

Atletski spored v Mariboru in Celju

V okviru Olimpijskega dneva bodo nastopili tudi lahko-atleti, da s tem manifestirajo pravilno razumevanje olimpijske ideje ter nesebično pomagajo eliti jugoslovanskih sportnikov na pot v Helsinke, kjer bo čez dobrih 13 mesecev začel olimpijski ogenj, prenešen iz Olympeja v Grčiji.

V Mariboru bodo atleti otvorili spored olimpijskih prireditev v soboto popoldne ob 16. na stadionu s prvim delom olimpijske desetboja, ki bo obsegal 100 m, skok v višino, met diska, skok v daljino ter 400 m. Konkurenca se bo nadaljevala v nedeljo ob 9. s tekom 110 m z zapreka-

mi, metom krogle in kopja, skokom ob palici in tekom na 1500 m. Popoldne bodo med turnirjem nogometašev propagandni nastopi atletov: tek 100 m, 800 m ter strela 400 x 300 x 200 x 100 m.

V Celju bo v soboto ob 20. stafetnem krogi mesto. Start b. opred. Celjani, Praga teče nato po Cankarjevi. Kralja Petra česti na Glavni trg, po Gosposki ulici, Dečkovem trgu, Prešernovi in Jerjavci ulici nazaj pred kolodvor. Praga je dolga 1250 m ter bo imela 5 predaj.

V nedeljo dopoldne bo na Glavni olimpijski peterboj za prvenstvo Celja in pokal trvdke A. Mislej.

Olimpijski kolesarski dirki

Kolesarji dirkali bodo startali v Mariboru za olimpijsko dirko na Prekmurjski teden v izvedbi MKP 18. junija ob 8. na Trgu svobode ter bodo v več etapah tekmovali na progi Maribor-Sv. Lenart-Sv. Trojica-Radgona-Radenci-Murska Sobota. Prihod v Mursko Soboto je predviden za 9. uro, ob 11. pa se bodo udeležili kolesarji slovesne povorke skozi Mursko Soboto.

V Celju bo priredil klub slovenskih kolesarjev ob 15. klubsko dirko na progi Celje-Gomilsko-Celje s startom in ciljem pred Glazijo.

Nov uspeh par Mathieu-Kukuljević

V igri mešanih parov na pariškem turnirju za mednarodno prvenstvo Francije je francosko-jugoslovanski par Mathieu-Kukuljević premagal angleški par Wheller-Riggs s 6:3, 6:2.

Preložene tekme

Radi Olimpijskega dneva je LNP preložil prvenstveni tekmi Rapid-Zeleznikar (rez.) in Celje-Maribor (jun.) na 25. junij, po lokalno tekmo Maribor-Mura pa na 29. jun.

Šah

Turnir v kopalšču Elster

Kopalška uprava v Elstru je priredila od 4. do 11. t. m. turnir nemških mojstrov, ki se ga je udeležil tudi nemški pravik Erich Elikases. V konkurenci srednje močnih mojstrov Elikases ni imel posebnega težavnega stališča. Kljub temu, da je v nekaterih partijah nekoliko »hazardiral« je sigurno zasedel prvo mesto s 7 točkami. Prav dobro je igral tudi Dunajčan Lovkenc, ki je v nekaterih partijah pokazal, da odlično obvlada teorijo.

Končni izid turnirja: Elikases 7, Lovkenc, Heintcke in Michel 5 in pol, Hermann in Röss 5, Koch 4, Herzog 3 in pol, Jäger in Büchel 1 točka.

V naslednjem objavljamo lepo zmago Lovkence nad Kochom, v kateri je posebno zanimiva otvoritev, ki jo je Lovkenc kot črni vodil naravnost vzorno.

96. INDIJSKA OBRAMBA

(2. kolo v kopalšču Elster)

Beli: B. Koch Črni: J. Lovkenc
1. d4. S16 2. S13, b6 3. g3. Lb7 4. Lg2, c5 5. 0-0, g6 6. dxe5, bxc5 7. c3, Lg7 8. Db3, Ld5 9. c4, Le4 10. Ld2, 0-0 11. Le3, d6 12. Sd2, Sd6! (Dunajski mojster Lovkenc igra otvoritev odlično) 13. Ta1, Tab8 14. Dc2, Sb4 15. Dd1, Ld7! 16. e4,

s Olimpijski odbor v Mariboru (službeno). Za nabiralno akcijo prijavljeni sportniki bodo prejeli potreben material 17. t. m. ob 15. do 16. v tajništvo, Trg svobode (poslovalnica »Putnika«). Pooblaščen zastopnik klubov, ki bodo sodelovali na Olimpijskem dnevu, naj predloži seznam članov in prevzamejo proste vstopnice 17. t. m. ob 16. do 17. isolam.

s Poverjenstvo SOLNP-a v Mariboru (službeno). Delegiranje za 18. junij: Zeleznikar-Slavija ss. g. Bizjak, Maribor-Rapid ss. g. Škalar, premaganca ss. g. Bizjak, zmagovalca ss. g. Škalar, Ptuj-Viktoria ss. g. Nemeš. Mariborske tekme trajajo po 2 x 20 min. pri neodločenem rezultatu odloča žreb. Šrpanki sodniki bodo določeni drevi na sodniškem tečaju kandidatov.

s Sodniki za desetboj. Za desetboj, ki bo jutri popoldne in v nedeljo dopoldne, so delegirani kot sodniki gg. Venuti, Starašina, Jettmar in Fischer, za propagandne nastope v nedeljo popoldne pa gg. Bergant in Jenko.

s ZNP je opovedal medmestno tekmo Zagreb-Ljubljana, sklenjeno za 29. junij, in to brez obrazložitve razlogov.

s Upravni odbor JNS-a je sprejel v članstvo zveze novo prijavljeni klub SK Mislinje v Slovenjem Gradcu.

s Švicarski mojster Hans Fahrni je te dni v starosti 60 let preminul v Ostermündigen pri Bernu. Fahrni je bil svojčas znan mojster na raznih mednarodnih turnirjih, kjer je dosegel lepe uspehe. Na turnirjih v Hannoveru, Bernu (1905), Hamburgu (1906), Nürnbergu Ostendi itd. si je priboril častna mesta. 1912 pa je bil zmagovalni turnirja v San Remu. Poseben mojster je bil Fahrni v igranju simultank, ko je 1912 dosegel v Monakovem svetovni rekord, ko je igral simultanko proti 100 nasprotnikom in izgubil samo 5 partij.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

Piper je vedel, kaj bosta obiskovalca videla ob prihodu v sobo, in zato ju je poskusil zadržati. Če bi mu bil gospodar dovolil iti za dve minuti v pisarno, da pobriše prah, bi bil najbrž hitro skril pištolo. Seveda je res, da je Piper tudi nekaj kriv. Toda Beeke se je še dobro spominjal, kako se je Piper vedel, ko je izvedel, da je bil Page umorjen. Novica ga je neizmerno pretresla. Še bolj je bil presenečen, ko je malo nato izvedel, da je bil Tom Page ubit s pištolo iz sedemnajstega stoletja. Njegovo iznenadenje ni bilo narejeno. Piper se je tudi zbal. Zbal se je, ko se je spomnil, da je pištola v pisarni. Najbrž je bil prepričan, da je njegov gospodar morilec...

Toda ne, saj ni moglo. Carrington ni morilec. Ali pa je norec? Noben razumen človek ne bo obesil orožja, ki je z njim moral človeka, javno na zid in potem povabil dva detektiva s Scotland-Yarda, da si ga ogledata... Beekeove oči so se zaiskrile. Nova misel se mu je začela potipiti po glavi. Če je Carrington krivec, je morda mislil, da je Pageovo telo zgorelo v letalu. Ni vedel, kaj je prineslo na dan

raztelesenje umorjene žrtve. Znano mu ni bilo niti to, kaj je policija našla v malowskem ribniku, ker ni bilo odtelje še nikogar v graščino, in Piper svojemu gospodarju novih dejstev ni mogel odkriti, saj je bil ves čas pod nadzorstvom. Carrington morda misli, da krogle niso dobili in zato ne skriva stare pištole. Vendar pa to premišljanje Beeke ni prepričalo o puščavnikovi krivdi. Zločinec, ki bi na tak način poskusil zakriti svoj umor, bi moral biti peklenško zvit. Nekdo drug je moral biti krivec.

Toda kdo?

Kdo?

»Lepo pištolo imate,« je iznenada rekel in se obrnil h Carringtonu.

»Eustace ga je debelo pogledal.

»Pištolo?... O, da.« je brezbrzdno odvrnil puščavnik. Dosti pa ni vredna, ker je brez prava. Imel sem dve, pa mi je Piper eno izgubil.

Vse je kazalo, da svojih besed ni prav nič tehtal in iskal.

»Ali si jo lahko ogledam?« je vprašal Beeke.

»Če vas veseli« je vzkliknil Carrington.

ton. »Kar vzemite jo v roke, samo paziti morate, ker je najbrž nabita.«

Bil je videti nekoliko slabe volje, ker se je Beeke bolj menil za ničvedno pištolo kakor za dragoceno pohištvo.

»Čudno orožje je to,« je odvrnil Beeke, ko je imel pištolo v rokah. »Izdelana je morala biti okoli leta 1650. Slonovinasti vložek na ročaju je prav lepo izrezljan. Škoda, da nimate še njenega para. Pravite, da je drugo pištolo Piper izgubil?«

»Da. Nekaj let je že tega. Naročil sem mu, naj ob pištoli oznaži, pa je eno nekam založil. Sodim, da jo bomo že še našli v kakšnem kotu.«

»Upam.«

»Za orožje se ne zanimam,« je suho pripomnil Carrington.

»Mislim, da je mehanizem prav preprost,« je dodal Beeke. »Lepa igračka je. Ali je bila zadnje čase kaj v rabi?«

»Rekel bi, da že najmanj dvesto let ne,« je odvrnil Carrington nestrno.

»Kako, da se zanjo tako zelo zanimate?«

»Oprostite mi, gospod,« je rekel Beeke in se nasmehnil. »Vi imate radi staro pohištvo, moja mušica pa je staro orožje. Mislim, da pri mojem poklicu tu ni nič nenavadnega.«

»Vsak človek ima svoje zabave,« je dejal Carrington. »Zdaj pa pojdit, da vam pokažem še majhnega Riesenerja v veži.«

Beeke je obesil pištolo nazaj na zid. Ugotovil je, da je v zadnjem času nedvomno nekdo streljal z njo.

Toda kdo?

Carrington je šlihi dalje.

»Proti koncu poletja se bom lotil omare v slogu Ludovika XV.,« je dejal in se obrnil proti vratom. »Mislim, da bo narejena do marca. Ali jo boste prišli pogledat, Beeke?«

»Prav rad,« je rekel Beeke. »Če hočete, se lahko ntanko domeneva za dan. Zadnjega marca? Ah pa prvega aprila! Mislim, da bo bolje prvega aprila. Stavim, da spet ne bom prav vedel, ali je omara original ali vaše delo.«

»Da, z Adamsom sem vas dobro pogotegnil,« se je nasmehnil Carrington. »Zdaj si pa ogledite še Riesenerja!«

Bil Beeke in Eustace sta mu sledila v vežo. Nadzornik je še zmerom obvislaval puščavnika s hvalo. Občudoval je njegovo spretnost pri izdelovanju pohištva. Eustace je strmel. Kako je to, da je njegov predstojnik iznenada tako zgovoren? Ko je zagledal od daleč kapitana Piperja, je takoj vse razumel.

Piper je bil videti zelo preplašen, ko pa je slišal, da govori detektiv samo o pohištvu, se je pomiril. Misli je, da Beeke ni opazil pištole na zidu, ali pa, da ni zbudila njegove pozornosti.

Zanimivosti

Epilog španske državljanske vojne

Leta 1936. je malo pred izbruhom španske državljanske vojne odplul iz Barcelone parnik »San Antonio« s 300 potniki na krovu v Buenos Aires. Ko je bila ladja že na odprtem morju, je prejela po radiu vest, da je v domovini izbruhnila revolucija. Na ladji je nastal upor, kapitan in častniki so mornarji zaprli in nadaljevali pod svojim poveljstvom pot. Kapitanovo službo je prevzel komunist Hernandez.

Ladjedelnica, ki je parnik zgradila, je še prejela vest o uporu na ladji, ki jo je skrivaj oddal radiotelegrafist, potem so pa tudi njega zaprli. Lastnica »San Antonio« je poslala v Buenos Aires brzojavko z zahtevo, da postopajo s parnikom kot uporno ladjo. Toda, čim se je »San Antonio« usidral v pristanišču, je

odšel kapitan na špansko poslanstvo, ki je ostalo zvesto madridski republikanski vladi. Poslanik se je postavil na stališče, da pripada tudi lastnik »San Antonio« upornikom.

Argentinska vlada se je znašla v neprimikih: na eni strani zahteva ladjedelnice, na drugi pa poslanik, ki je polnomočen zastopnik madridske vlade. Izročila je vso stvar pomorskemu razsodišču, upornike je sicer zaprla, potem izpustila in izgnala kot nezaželene tujce. Kapitan in vsi ostali, ki so bili na parniku zaprti, so bili rešeni. Argentinska vlada je parnik usidrala na reki La Plata, kjer je čakal izida državljanske vojne v Španiji. Zdal je poslal Franco v Buenos Aires potrebno posadko in parnik se je vrnil v Barcelono.

Nove vremenske karte za letalce

V Berlinu je te dni zasedal mednarodni kongres meteorologov. Delo je bilo razdeljeno na več razpravnih predavanj in poizkusnih eksperimentov. S posebno vneto so se znanstveniki zavzeli za vremensko poročevalsko službo v letalstvu.

Pred berlinskimi sestankom so meteorologi proučevali napredek pomorske vremenske poročevalske službe v Hamburgu. Da bi bila zračna vožnja čim sigurnejša, so meteorologi iskali načina za izboljšanje vremenskih kart. Pilot mora imeti najtočnejše podatke o razvoju vremena na področju, kamor je namenjen. Le tako bodo preprečene nesreče, ki imajo vpravo v naglih vremenskih izpremenbah največ vzrokov.

Da bi bil pilot v trajni zvezi s postajo, ki mu daje poročila o nenadnih vremenskih spremembah, so določili zanje posebne karte, ki jih vzame s seboj. Na njih lahko ugotovi nadaljnji potek vremena, ki ga sporoča oddaljena postaja letalca po radiu. Nasprotno bo pilot oddajal meteorološkim postajam od časa do časa svoja opazovanja med poletom ter tako pripomogel k izpolnitvi vremenskih kart. Pilotu v zraku je mnogo lažje določiti izpremembe, kakor opazovalcu na zemlji. Da se pa bosta pilot in meteorolog lažje razumela, je kongres sklenil, predlagati pilotskim šolam in oblastem, da vpeljejo v pouk poznavanje vremensko-slovnih znakov in računani.

Po tridesetih letih odkrit bratomor

Brata Edwin in Rihard Mills sta skupno obdelovala farmo v severnoameriški državi Utah. Premoženi se jima je kopčilo, dokler ni nekega dne l. 1909. Edwin brez sledu izginil. Rihard je sam zaprosil policijo, naj poišče brata, toda zaman. Postal je edini dedič velikega posestva in brat bi bil kmalu pozabljen, da so ni slučajno jutil spiskov o preiskavi nekega mladi policijskega uradnika.

Ta je dožgal, da je bila preiskava za

izginulim zelo površno izvedena. Stopil je k Rihardu, ki je postal znan bogataš in ga pestil tako dolgo, da je skrušen priznal bratomor. Ubil je brata, ker se je polakomnil njegovega premoženja. Po kajnovem zločinu je naložil Edwina, ga odnesel v gozd in na skrivnem mestu zakopal. Truplo so res našli še tam. Riharda so odvedli v zapore, kjer se bo porokil za krvavo dejanje.

Kaj je res s Hrvati v Romuniji?

V Romuniji je kraj Crașoveni, kjer biva slovanska narodna manjšina. O tej so pisali že razni slovanski učenjaki, prištevajoč jo zdaj k Bolgarom, pa Čehom in Srhom. Dr. Ivan Ešli se je zdaj oglašil v Zagrebu in piše o Krašovcih naslednje: Krašovci so Hrvati. V Romuniji biva blizu 11.000 Hrvatov, največji hrvatski otok, ki šteje 8000 ljudi je Krašovci, jugovzhodno od Temešvara, vzhodno od Vrška. Njihovo glavno središče je Krašova, vzhodno od Vrška. Njihovo glavno glavno središče je Krašova s 3028 prebivalci, ostala čisto hrvatska naselja so Klokotič (1200), Lupak (821), Ravnik (750), Nermēt (670) in Vodnik (600 ljudi). Nekaj stotin Hrvatov je v velikem kraju Keču in nemški vasi Tirol, dalje v

Rekašu in Mariji Radni. Jovan Cvijić in Jovan Erdeljanović sta pisala, da so krašovanske vasi srbske. — Krašovani so pa rimokatolički, govore hrvatsko ikavščino ter si žele hrvatske učitelje in duhovnike. Kečani so prišli iz Turropolja okrog l. 1800. Hrvati v Romuniji, polagoma izumirajo. Drugi pisatelji so zopet trdili, da so Krašovci Bolgari. Takšna mnenja je zanimal sam bolgarski nacionalist Miletić, trdeč da so Krašovani — Čehi. Toda spet se je našel romunski učenjak, ki je zavrnil te trditve in potrdil, da so Krašovani Hrvati. Sam češki zgodovinar Lubor Niederle je pisal, da so Krašovani hrvatskega porekla.

Zemeljski globus z novim merilom

Pojmi o razdaljah na naši zemlji so tudi pri izobraženih zelo različni. Še tako pregledan zemljevid ne more prepričljivo pokazati dejanskih razdalj na zemeljskem površju. Normalne projekcije zemljevidov niso za merjenja posebno priporočljive, izdelava in poznavanje specialnih kart je pa pridržano učenjakom.

Zdal je dunajski inženir Robert Hardt z razmeroma enostavno rešitvijo pripomogel k lažjemu čitanju zemljevida. Treba je le bilo najti načina za hitreje merjenje na globusih. Pridelil je globus tako, da se lahko suče v vse smeri. Na obodu kroglaste zemljevida je pritrjena prav tako okrogla merilna naprava, ki pripomore, da lahko takoj razberemo razdalje na vseh krajih sveta. Iznajdba so sprejeli v znanstvenih krogih z velikim priznanjem in jo bodo posebno v

šolah z velikim pridom uporabljali. Uporaben bo novi globus v radiotelegrafski službi in za radio amaterje. Globus je obdan s celuloidnim plaščem, ki je razdeljen na četverkotnike. Pri vsakršnem večjem dogodu ali katastrofi je preprostem posluhu izrazje lahko našli določeni kraj in premeriti razdalje, ki ga ločijo od njegovega domačega krova.

TURČIJA SE MODERNIZIRA.

Po novem zakonu je v Turčiji ukinjena dوتا. Možu je prepovedano, jemati doto, v bodoče tedaj ne bo videti svatbenih sprevedov, natočenih z nevestino balo po Turčiji. Nobena svatba ne sme trajati več kot en dan. Vlada hoče tako preprečiti, da bi se brezsmiselno trošil denar v času, ko je mnogo deklet in mladeničev brez sredstev za poroko.

Sokolstvo

Sokolska manifestacija v Ljutomeru

V Ljutomeru se je preteklo nedeljo zbrala ogromna množica Sokolov. Sokolice in Sokolstvu naklonjenega občinstva. Ljutomerski Sokol se je že dalje časa pripravljala na ta nastop, ki je bil dobra priprava za zlet v Murski Soboti. Sokolstvo Ljutomeru in okolice se zaveda svojega poslanstva ter je radi tega marljivo v svoji telovadnici, kar je ponovno pokazal letošnji telovadni nastop. Ob 16. uri so nastopili pred državno zastavo vsi oddelki, ki jih je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Na čelu oddelkov je bilo 7 sokolskih praporov. Med igranjem državne himne so potegnili na drog državno zastavo, nakar je spregovoril starosta br. Stanjko. Nato je sledil lep nastop.

ki je pokazal, krasno organizacijo in tehnično popolnost Sokolstva. Nastop je otvorila moška in ženska deca, ki je izvajala proste vaje na venčeh narodnih pesmi. Sledili so vsi ostali telovadni oddelki, ki so zadivili s svojimi vajami. Vsi oddelki so pokazali lepo složno in pošteno delo in želi silen aplavz. Nastop je končal s petjem himne »Hej Slovani«. Ta nastop je pokazal, da se ljubomerski Sokol prištevava med prve edince naše župe. Obenem je sokolstvo pokazalo, da je sokolska telesna in duhovna vzgoja pravilna in da se domovina na onega, ki je zaveden, trden in zdrav, vedno lahko zanese.

TABORIŠČE SOKOLSKEGA DRUŠTVA MARIBOR-MATICA

Sokolsko društvo Maribor-matica priredi samostojno taborjenje v Martuljku na Gorenjskem za članstvo in naraščaj nad 16 let. Tabor je namenjen predvsem telovadcem, ker je to sokolska gozdna šola. Prijave je oddati načelniku br. Zei-ali pa v pisarni Sokolskega doma vsak

dan od 11. do 12. in od 17. do 19. ure in to do vključno 5. julija. Tabor bo trajal 4 tedne in znaša taborbina din 10—dnevno. Plača se lahko v 2 obrokih in sicer 1 obrok ob odhodu v juliju. Drugi obrok pa po 1. avgustu. Ta tabor ni v zvezi z župnim taborom, ampak je izključno za pripadnike Sokola Maribor-matica. Zdravo!

Sodišča

Kazen za uboj

6. marca letos so pripeljali v mariborsko bolnišnico težko ranjenega vinčarjevega sina Franca Krivca, ki ga je prejšnji dan v Hotinji vasi z noži in koli obdelala neka skupina fantov. Po štiridnevem trpljenju v bolnišnici je Franc Krivec podlegel. Preiskava je ugotovila, da so fantje popivali v neki gostilni v Hotinji vasi. Znenada pa je nastal med njimi prepri. Pri splošnem pretepu, ki je nastal, so fantje grabili po kamenju in trgalj late s plotov. En kamen je zadel Krivca, ki se je zgrudil nezavesten na tla. Na podlagi preiskave so orožniki artileriji in oddali v sodne zapore delavca Mihaela Kara in Franca Kovačiča ter vinčarskega sina Alojzija Kobala. Artileranci so se v preiskavi zagovarjali s silobranom. Artileranci Franc Kovačič pa se je še moral zagovarjati zaradi tega, ker

je v družbi fantov lani razbil vrata občinske kake v Framu ter pobegnil. Okraj no načelstvo je namreč obsodilo zaradi nekega manjšega prestopka njega, hlapca Alojzija Megliča in delavca Antona Legata na 24 ur zapore. Vsa trojica je odšla skupno v francski občinski zapor, se tam napila, začela razbijati, snela vrata in pobegnili. Ni si dala kratiti svobode. Obenem je ob tej priliki Meglič iz občestnosti porezal framskemu posestniku Greifu nekaj dreves ter mu napravil precej škodo.

Pred malim kazenskim senatom okrožnem sodišču v Mariboru so bili Kovačič, Meglič in Kobala oproščeni. Kar Mihael pa je bil obsojen na 8 mesecev strogega zapore.

Darujte za azilni sklad P. I.

MALI OGLASI

GENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 par; najmanjša orisovalnica za te oglase je din 4.—. Družbo orisovalnic in izpolnjevalnic oddajati do 1. —. za besede; najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Delna tiskana beseda se računa dvojnó. Oglasi davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za mala oglase se plačuje takoj pri orisovalni ovisoma za vse vnositel v oglasu skenat v naročilu ali za no skenat položniti na česovni račun št. 11.429. Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora orisovalni znanstve za 3 din.

Razno

SLADKORNO BOLNI!

Dobavitelj splošne bolnice nekarna Rakusa, Koroska c. 24, priporoča zdravniško priporočilo in v kemičnem inštitutu ljubljana ampiriran kruh in moko za diabetičarje. 4181—1

POSKUSITE TUDI VI

v vitaminih in okusu nedosegljiv sladki kmetijski kruh pekarnar Rakusa, Koroska c. 24. 4180—1

ZIDNA OPEKA

se dobi. Opekarna Pirc, informacije. Betnavska 1. 5386—1

MORSKE RIBE

vsaki četrtek, petek, sobota, pri Plauc, Glavni trg. 5432—1

KLOBUKE

najmoderneše, dobite v vseh kvalitetah in barvah, kakor tudi: kožne čopice, okraske iz smrkove diake, planike in razne lovske znake. Klobuki se izdelujejo vsi doma. Poprava se sprejemalo od 10 do 25 din. Prepričajte se sami! Priporočam se Vlado Babošek, Maribor, Vetrinška 5. 5474—1

Prodaj

MOTORNO KOLO

250 ccm. v dobrem stanju, jako poceni na prodaj. Delavska 14, pritličje, levo. 5453—4

Soba odda

DVA GOSPODA

sprejemam na hranilo in stanovanje. Koroska c. 5405—7

SPREJEM DVA GOSPODA

ali dve gospodinjici na vso oskrbo za 280 din mesečno. Kramova 25. Studenec. 5473—7

Prazna ali oremljena SOBA

se s 1. julijem odda. Tyrševa ul. 26-1, vrata 6 (Gospodstva ulica). 5475—7

Zgubljeno

KLJUČE SEM ZGUBIL od Vrazove ulice do Vel. kavarne, najdite! na lihi odda proti nagradi v kuhinji Vel. kavarne. 5454—11

Službo dobi

Oficirska kuhinja 4. dijaškega bataljona šole za rezervne pešadijske oficirje v Mariboru sprejme

POSLOVODJO

za vodstvo prehrane gg. oficirjev s 1. avgustom 1939. Za pogole naj se reflektanti obrnejo do predsednika omenjene kuhinje v jožanci Kralja Petra I, vsak dan od 9 do 11. ure do 1. julija 1939. 5455—9

Širite »Večernik«

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice

pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,

Dalmatinova ulica 10